

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 13Co/44/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8115218323
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 02. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Baran
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2026:8115218323.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Barana a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Mariany Muránskej v spore žalobcov: 1/ F. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. Y. X, XXX XX P., 2/ P. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XX, XXX XX C., 3/ D. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. X, XXX XX S., 4/ P. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XXX, XXX XX O. X - H., C. republika, 5/ Y. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, XXX XX C. S., C. republika, 6/ U. H. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XX, XXX XX C., 7/ U. H. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XX, XXX XX C., 8/ P. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XX, XXX XX H., 9/ Y. P., nar. XX.XX.XXXX, Q. XX, XXX XX D. P., všetci žalobcovia právne zastúpení: JUDr. Michal Feciľak, advokát, Jesenná 8, 080 05 Prešov proti žalovaným: 1/ Národná diaľničná spoločnosť, a.s., so sídlom Dúbravská cesta 14, 841 04 Bratislava, právne zastúpený: GARAJ & Partners s.r.o., Jozefská 3, 811 06 Bratislava, IČO: 35 951 125, 2/ Slovenská republika - Ministerstvo dopravy, výstavby, a regionálneho rozvoja SR, Námestie Slobody 6, 810 05 Bratislava, IČO: 30 416 094, 3/ G.. U. U., nar. XX.XX.XXXX, M. S. XXXX/XXXA, XXX XX C. W., C. republika, 4/ D. U., nar. XX.XX.XXXX, H. XX/XX, XXX XX M. W., C. republika, v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, o odvolaniach žalobcov 1/ - 9/, žalovaného 1/ a žalovaného 2/ proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 14C 299/2015-981 zo dňa 16.09.2020 takto

rozhodol:

- I. Zamietá návrh žalobcov na pripustenie zmeny žaloby.
- II. Mení rozsudok vo výrokoch I. a II. tak, že žalobu zamietá.
- III. Potvrdzuje rozsudok vo výroku III.
- IV. Stranám sporu náhradu trov prvostupňového, odvolacieho a dovolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam rozhodol takto:

„I. u r č u j e , že žalobcovia v 1. až 5. rade sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností - novovytvorených parciel nachádzajúcich sa v katastrálnom území X.:
KN-C č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere XXXX m²,
KN-C č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere XXXX m²,
vytvorených Geometrickým plánom č. XXX/XXXX zo dňa XX.XX.XXXX, overený Okresným úradom F., katastrálnym odborom, dňa XX.XX.XXXX pod č. L a to:

žalobca v 1. rade vo veľkosti spoluvlastníckeho podielu X/X a X/XX,
žalobca v 2. rade vo veľkosti spoluvlastníckeho podielu X/XX a X/XX,

žalobca v 3. rade vo veľkosti spoluvlastníckeho podielu X/XX,
žalobca v 4. rade vo veľkosti spoluvlastníckeho podielu X/XX a X/XX,
žalobca v 5. rade vo veľkosti spoluvlastníckeho podielu X/XX,

II. u r č u j e , že Y. H., rod. P., nar. XX.XX.XXXX, zomr. dňa XX.XX.XXXX, naposledy bytom O. XX, XXX XX C., bola ku dňu smrti podielovou spoluvlastníčkou so spoluvlastníckym podielom v rozsahu X/XX k nehnuteľnostiam - novovytvoreným parcelám nachádzajúcich sa v katastrálnom území X.:
KN-C č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere XXXX m²,
KN-C č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere XXXX m²,
vytvorených Geometrickým plánom č. XXX/XXXX zo dňa XX.XX.XXXX, overený Okresným úradom F., katastrálnym odborom, dňa XX.XX.XXXX pod č. L

III. v prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a ,

IV. stranám sporu náhradu trov konania n e p r i z n á v a .“

2. Súd prvej inštancie vec právne posúdil v zmysle § 1 ods. 2 Nariadenia SNR č. 104/1946 Sb.n., § 7 Zákona č. 162/1995 Z.z., § 70 ods. 1 tohto zákona, pričom dospel k záveru, že je dôvodné čiastočne vyhovieť žalobe vo vzťahu k žalobcom 1/ až 7/, pričom svoje rozhodnutie založil na týchto skutočnostiach:

„Súd prvej inštancie pri viazanosti právnym názorom odvolacieho súdu vychádzal z toho, že žaloba podľa všeobecných predpisov občianskeho práva je v danom prípade možná, pričom pokiaľ vlastníctvo právnych predchodcov žalobcov bolo odňaté bez právneho dôvodu, ich vlastníctvo zostalo zachované napriek inému zápisu v evidencii nehnuteľnosti. Vzhľadom na vyslovený právny názor odvolacieho súdu, súd v podstate skúmal už iba to, či vlastnícke právo právnych predchodcov žalobcov k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom sporu, existovalo.

Na základe predložených listinných dôkazov mal súd za preukázané, že v pozemnoknižnej vložke č. 1, k.ú. M. (majetková podstata) je pod bodom 17 zápis: „došlo XX.XX.XXXX č.d. XXXX“, z ktorého vyplýva, že týmto zápisom bola poznačená konfiškácia pre účely pozemkovej reformy s tým, že dispozícia s týmto majetkom je vyhradená výlučne Poverenstvu pôdohospodárstva a pozemkovej reformy. Pod bodom 39 je zápis: „došlo XX.XX.XXXX č.d. XXXX“ z ktorého vyplýva, že týmto zápisom bola poznamenaná konfiškácia majetku pre: Československý štát a zároveň bola vymazaná konfiškácia pod bodom 17.

Z výmeru, vydaného Poverenstvom pôdohospodárstva a pozemkovej reformy, o vlastníctve pôdy zo dňa XX.XX.XXXX vyplýva, že do vlastníctva U. P. a manželky Y., rod. Q. bola, okrem iných, pridelená aj parcela č. XXX/X (vložka č. X) k. ú. M. - O., pričom aj keď je na tomto výmere uvedené meno U. P. a manželka Y., rod. Q., práve z označenia manželky, resp. aj všetkých okolností dostupných listinných dôkazov, je podľa názoru súdu zrejmé, že sa jedná o osobu U. P.

Z vyjadrenia právneho zástupcu žalobcov, ako aj z predložených listinných dôkazov vyplynulo, že prídelcovia užívali predmetné parcely do roku 1957, kedy ich vniesli do U. M., pričom družstvo užívalo tieto parcely až do času, kým štát previedol hospodárskymi zmluvami z roku 1986 tieto parcely na Riaditeľstvo diaľnic, pričom následne boli vlastníkmi Slovenská správa ciest, Ministerstvo dopravy a v súčasnosti je to žalovaný v 1. rade.

Z pripojeného reštitučného spisu Okresného úradu F. vyplýva, že právni nástupcovia (deti) pôvodných prídelcov, konkrétne Y. U., rod. P. a právne nástupkyne po U. P. (H.. U. Q. a H.. P. X.), si uplatnili reštitučné nároky k pôvodnej parcele mpč. XXX/X, pričom rozhodnutím zo dňa XX.XX.XXXX Okresný úrad F., odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva rozhodol, že uvedené osoby spĺňajú podmienky § 6 ods. 1 písm. p) zákona č. 229/1991 Zb., pričom z odôvodnenia tohto rozhodnutia okrem iného vyplýva, že pôvodným vlastníkom U. P. (zomr. r. XXXX) a manž. Y., rod. Q., boli pridelené parcely Výmerom o vlastníctve pôdy č. XX/XXXX/XX zo dňa XX.XX.XXXX, podľa nariadenie SNR č. 104/45 Sb. v znení nariadenia SNR č. 64/46 Sb. do vlastníctva z konfiškovaného majetku K. O. a spol. v kat. území M.. Z citovaného rozhodnutia vyplýva, že právni predchodcovia U. P. s manželkou vstúpili do reálneho užívania pridelených nehnuteľností a správali sa ako vlastníci. Založením U. v M., došlo k prevzatiu

všetkých pridelených nehnuteľností do užívania družstva. Zároveň bola pozastavená aj platobná povinnosť voči prídelcom a nedošlo ani k právne účinnému prevodu, len pre nedostatok zápisu do pozemkovej knihy. V šesťdesiatych rokoch došlo k výstavbe Hydinárskych závodov n. p. F. na parcelách mpč. XXX/X a mpč. XXX/X, pričom pre nerealizované zápisové konanie štát od prídelcov nevyvlastnil ani nevykúpil predtým konfiškované a potom pridelené parcely na výstavbu. Uvedené parcely prešli na štát na základe Hospodárskej zmluvy č. X-D/XX zo dňa XX.XX.XXXX a boli vedené na LV č. X pre Čsl. štát - ONV F.. Výsledky prídelového pokračovania neboli zohľadnené pri určovaní vlastníckych práv k nehnuteľnostiam, hoci neboli zrušené Výmery o vlastníctve k pôde, ktoré ostali platné. Taktiež aj časť parcely mpč. XXX/X, bola prevedená na štát - Riaditeľstvo diaľnic W. hospodárskymi zmluvami č. E - XXXXX/XX-X/Ša zo dňa XX.XX.XXXX a D-XXXX/XX-X/Ša zo dňa XX.XX.XXXX a je vedená na LV č. XXX pre Čsl. štát - Riaditeľstvo diaľnic W.. Táto časť parcely je zastavaná F. križovatkou diaľnice F. - O..

Uvedené prevody na štát boli uskutočnené bez vlastníckeho vyporiadania, a tiež bez poskytnutia náhrady právnym predchodcom. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, došlo k prevzatiu nehnuteľnosti štátom bez právneho dôvodu, pričom keďže podľa § 11 ods. 1 písm. d) zákona sú zákonné prekážky na vydanie nehnuteľnosti, oprávnené osoby majú podľa § 14 ods. 1 v spojení s § 11 ods. 2 zákona nárok na náhradu s tým, že za pozemky, ktoré nie je možné vydať sa oprávneným osobám prevedú bezodplatne do vlastníctva iné pozemky vo vlastníctve štátu v primeranej výmere a kvalite ako boli pôvodné pozemky (§ 11 ods. 2 zákona). Z predloženého reštitučného spisu taktiež vyplýva, že uvedeným osobám bola vyplatená z titulu reštitúcie finančná náhrada.

Pokiaľ právny zástupca žalovaného v 1. rade namietal nedostatok aktívnej legitímácie, resp. skutočnosť, že potencionálni dedičia musia vystupovať v súdnom konaní na jednej strane, tak súd poukazuje na to, že nie je vadou konania, pokiaľ niektorí z potencionálnych dedičov vystupujú na strane žalobcov a niektorí na strane žalovaných. Súd zároveň poukazuje na to, že pokiaľ žalobcovia žiadali určiť vlastnícke právo, resp. určiť, že časť predmetnej parcely patrí do dedičstva po ich právnych predchodcoch, tak takéto určenie je možné, keďže žiadali určiť iba jednotlivé podiely, ktoré formálne prededili ich právni predchodcovia po pôvodných prídelcoch, aj keď je zrejmé, že predmetné vlastníctvo bolo vedené duplicitne jednak v registri „E“, ako aj v registri „C“.

V súvislosti s námietkou nedostatočnej identifikácie parciel, ktoré sú predmetom konania, súd poukazuje na to, že z geometrického plánu vyplýva, že novovytvorené pozemky KN - C parc. č. XXXX/X a XXXX/XX sú súčasťou pôvodnej pozemno-knižnej parcely mpč. XXX/X, ktorá bola evidovaná v k.ú. M., pričom tento geometrický plán je dostatočným podkladom pre identifikovanie parciel, teda preukázanie skutočnosti, že parcely, ktoré sú predmetom tohto konania boli vytvorené z pôvodnej mpč. XXX/X k.ú. M..

Vzhľadom na závery odvolacieho súdu, súd skúmal, či vlastnícke právo právnych predchodcov žalobcov existovalo. V tejto súvislosti považuje súd za podstatné, že z výmeru o vlastníctve pôdy zo dňa XX.XX.XXXX nepochybne vyplýva, že z majetku bývalého vlastníka: Q. O. a spol. boli pridelené U. P. a manželke Y., rod. Q. do vlastníctva poľnohospodárske nehnuteľnosti v katastrálnom území M. - O., okrem iného parcela č. XXX/X - roľa o výmere X,XXXX ha.. Uvedená skutočnosť nepochybne vyplýva aj z konečného prídelového plánu s tým, že osobitne sú označené parcely XX, XX - dom a dvor o výmere X,XXXX ha a parcela č. XX/Y. - pol.sýpky o výmere X,XXXX ha, pričom výmera ostatných parciel (role) je sčítaná a predstavuje celkovo X,XXXX ha (v konečnom prídelovom pláne je výmera X,XXXX), teda uvedené skutočnosti svedčia o vlastníctve právnych predchodcov žalobcov. V súvislosti s námietkou žalovaného v 1. rade ohľadom skutočnosti, že predmetný výmer nebol premietnutý do pozemkovej knihy a v uvedenom čase platil intabulačný princíp, súd poukazuje na to, že zo samotného výmeru čl. IV. bod 1 vyplýva, že výmer je verejnou listinou dokazujúcou vlastnícke právo prídelcu k pridelenej poľnohospodárskej nehnuteľnosti, na základe ktorej príslušný knihovný súd urobí záznam vlastníckeho práva v prospech prídelcu bez podmienky dodatočného ospravedlnenia. Z uvedeného teda nevyplýva, že prídelcovia boli povinní urobiť knihový záznam, keďže táto povinnosť im z výmeru nevyplývala, a taktiež je potrebné brať zreteľ na spoločenské pomery existujúce v danom čase, pričom len samotná absencia zápisu podľa názoru súdu nemôže mať vplyv na zánik vlastníckeho práva právnych predchodcov žalobcov, pričom táto otázka už bola judikatúrou vyriešená a súd v tejto súvislosti taktiež poukazuje aj na nariadenie SNR č. 104/1946 Sb.n., z ktorého taktiež vyplýva, že výmer o vlastníctve pôdy je verejnou listinou dokazujúcou vlastnícke právo prídelcu. Vzhľadom na uvedené mal teda súd za preukázané vlastnícke právo právnych predchodcov žalobcov, preto žalobe vyhovel tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti rozsudku, nakoľko žalobcovia majú naliehavý právny záujem na

požadovanom určení v zmysle § 137 c) CSP, keďže ako vlastníci predmetných nehnuteľností sú v súčasnosti zapísaní žalovaní v 1. a 2. rade.“

3. Žalobu žalobcov 8/ a 9/ považoval súd prvej inštancie za nedôvodnú, nakoľko ich právna predchodkyňa uplatnil reštitučný nárok na predmetné nehnuteľnosti a bola jej vyplatená aj finančná náhrada.

4. Súd prvej inštancie vo vzťahu k námietke vydržania žalovaných uviedol, že zápis z XX.XX.XXXX, od ktorého žalovaní odvádzajú svoje vlastnícke právo je ničotným aktom, na ktorý nemožno prihladiť a pokiaľ štát nebol dobromyseľný a nemohol byť dobromyseľný už pri vstupe do prípadnej držby, neexistuje žiaden relevantný titul pre takýto vstup, preto následne ani ďalšie subjekty, pričom sa jednalo o subjekty štátu, respektíve subjekty so 100% účasťou štátu, nemohli byť dobromyseľní a preto nemohli nadobudnúť vlastnícke právo titulom vydržania.

5. Námietku žalovaného 1/ v nedostatku intabulácie a toho, že vlastníctvo nebolo zapísané do pozemkovej knihy, považoval súd prvej inštancie za nedôvodnú, nakoľko od času, kedy im bola nehnuteľnosť pridelená, teda od XX.XX.XXXX je nepochybné, že žalobcovia nehnuteľnosť užívali aj po tom, čo v roku 1957 bola nehnuteľnosť združená do U. M. a toto nemalo vplyv na plynutie vydržacej lehoty, preto právni predchodcovia žalobcov nadobudli vlastnícke právo vydržaním k XX.XX.XXXX.

6. O týchto skutočnostiach súd prvej inštancie rozhodoval v zmysle ustanovení § 116 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného od 01.01.1951, § 145 ods. 1 citovaného zákona, § 145 ods. 2 a § 566 ods. 1, 2 citovaného právneho predpisu.

7. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle § 257 CSP, pričom za dôvod hodný osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania stranám sporu považoval vývoj judikatúry najvyšších súdnych autorít, kedy táto sa vyvíjala a podľa nej popri reštitučnom zákonodarstve bolo možné uplatniť nárok na určenie vlastníckeho práva aj podľa všeobecných predpisov, následne táto prax bola menená. Táto skutočnosť mala vplyv na presvedčenie strán sporu o dôvodnosti ich argumentov, čo je dôvod pre nepriznanie náhrady trov konania stranám, pričom žalovaní 3/ a 4/ žalobu nerozporovali, respektíve sa k tejto nevyjadrovali a trovy konania im nevznikli.

8. Proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo podané odvolanie žalobcov 1/ až 9/, a to proti výrokom III. a IV. s poukazom na ustanovenie § 365 ods. 1 písm. b/ a h/ CSP. Odvolatelia po rekapitulácii dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie namietli nesprávne právne posúdenie ohľadom výroku III., pričom považovali odôvodnenie zamietnutia žaloby žalobcov 8/ a 9/ za nepresvedčivé a tým porušujúce ich právo na spravodlivý proces. Súd prvej inštancie riadne nevysvetlil to, aký vzťah má uplatnenie reštitučného nároku právneho predchodcu žalobcov 8/ a 9/, pričom poukázali na skutočnosť, že žalobcovia namietli rozhodnutie E. E. a D. zo dňa XX.XX.XXXX za nulitné z dôvodu, že štát vlastníkom predmetných pozemkov sa nikdy nestal. Ak sa štát vlastníkom pozemkov nestal, nebol naplnený reštitučný dôvod, nakoľko pri vydávaní reštitučných nárokov sa jednalo o nehnuteľnosti, ktoré prešli na štát. Pokiaľ nehnuteľnosti na štát neprešli, nebol daný ani reštitučný nárok. Z tohto dôvodu je tvrdenie súdu, že žalobcovia nemôžu žiadať určiť vlastnícke právo k podielu, na ktorý bol uplatnený reštitučný nárok je nesprávne. Súd prvej inštancie porušil práva žalobcov na spravodlivý proces, nakoľko sa nevysporiadal s argumentami predkladanými v tomto smere žalobcami. Zároveň žalobcovia namietli výrok IV. rozsudku súdu prvej inštancie, kedy v danom prípade niet dôvodov pre aplikáciu § 257 CSP, ktorý prichádza do úvahy len vo výnimočnom prípade, pričom súd prvej inštancie nebral do úvahy aktuálnu judikatúru vo vzťahu k aplikácii § 257 CSP. Žalobcovia namietli to, že vývoj judikatúry najvyšších súdnych autorít je dôvodom pre uplatnenie § 257 CSP, nakoľko tu existuje množstvo rozhodnutí Ústavného súdu, ktoré podporujú záver, že ak došlo k zabratiu majetku štátu bez právneho dôvodu a osoba nestratí svoj vlastnícky vzťah k tomuto majetku, preto jej nič nebráni, aby sa domáhala svojho práva určovacou žalobou na súde. O tomto právnom závere mala vedomosť aj žalovaná strana, ktorá napriek tomu tvrdila opak. Preto aj s poukazom na závery obdobných konaní, ktoré sa týkali susediacich parciel, mali žalovaní vedomosť o tom, akým spôsobom rozhodujú sudy v takýchto prípadoch a napriek tomu predložovali konanie svojimi argumentami s čím súvisí aj nárast trov konania. Odôvodnenie súdu prvej inštancie vo vzťahu k trovám konania je arbitrárne a súd prvej inštancie sa nezaoberal majetkovými, sociálnymi a osobnými pomermi žalobcov, nezohľadnil ich dopad na majetkové pomery. To, že žalobcovia boli právne zastúpení bolo využitím ich ústavného práva a táto skutočnosť nemôže

mať vplyv na výrok o trovách konania. Z týchto dôvodov žiadali, aby odvolací súd zmenil napadnuté výroky III. a IV. a vyhovel návrhom žalobcom.

9. Proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo podané odvolanie aj zo strany žalovaného 1/, a to proti výrokom I. až IV. napadnutého rozsudku s poukazom na ustanovenie § 365 ods. 1 písm. e/, f/ a h/ CSP. Žalovaný 1/ podaným odvolaním namietal odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. e/, f/ a h/ CSP s tým, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil a nesprávne zistil skutkový stav, pričom judikatúra, na ktorú poukázal súd prvej inštancie je už aplikačnou praxou prekonaná, pričom súd prvej inštancie vychádzal len zo záveru, že určenia vlastníckeho práva sa žalobcovia môžu domáhať aj po uplynutí prekluzívnych predpisov reštitučného zákonodarstva, čím dochádza k narušeniu princípu právnej istoty právneho štátu. Rozhodnutie súdu prvej inštancie považoval za prekvapivé, pričom došlo k zmene jeho právneho názoru bez toho, aby zo strany žalobcov boli predložené nové dôkazy. Zároveň nebol zohľadnený dôkaz, a to znalecký posudok č. X/XXXX, hospodárske zmluvy, delimitačné protokoly, ktoré stanovili, že diaľnica a cesty I. triedy sú vo vlastníctve štátu, čím došlo k nezákonnému rozhodnutiu. Žalovaný 1/ poukázal na to, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom tohto konania, sú v držbe žalovaného niekoľko desaťročí, pričom žalobcovia nepreukázali žiadne objektívne dôvody, pre ktoré nemohli reálne využiť reštitučné predpisy za účelom domáhania sa majetku po svojich predkoch. Konštantná judikatúra vychádza zo záveru, že pokiaľ včasnému uplatneniu reštitučných predpisov nebránila žiadna objektívna skutočnosť, potom ide o subjektívnu okolnosť, ktorou sa nedá obchádzať reštitučný predpis, ktorý počítal s možnosťou riešiť reštitučný nárok v prípade, že pozemok nemožno vydať pre jeho zastavanosť. V danom prípade právny vzťah žalobcov k spornej nehnuteľnosti bol dotknutý a neistý už pred niekoľkými desiatkami rokov, pričom deti pôvodných prídelcov si uplatnili reštitučné nároky k parcele mp č. XXX/X a rozhodnutím z XX.XX.XXXX im bolo priznané postavenie osôb, ktoré spĺňajú podmienky pre reštitučný nárok. Nakoľko nebolo možné vrátenie týchto pozemkov, bola im vyplatená peňažná náhrada, a to Y. U., U. Q. a P. X.. V tomto rozhodnutí je uvedené, že reštitučné nároky dedičov sú riadne ukončené a keďže ostatní rodinní príslušníci žalobcov takýmto spôsobom nepostupovali, je určovacia žaloba narušujúcou právnou istotu súčasného vlastníka, pričom v konkurencii s reštitučnými predpismi možno takto postupovať len výnimočne. Prejednávaný prípad však výnimočným nie je s poukazom na to, že pokiaľ si reštitučný nárok uplatnili dve zo štyroch detí, respektíve právnych nástupcov prídelcov, mohli a mali si tento nárok uplatniť aj právni nástupcovia po ďalších deťoch prídelcov, teda po P. P. a Q. P., pričom títo tak neurobili a v konaní nepreukázali žiadnu objektívnu skutočnosť, ktorá by im bránila uplatniť reštitučný nárok. V tomto smere neprodukovali ani žiaden dôkaz. Žalobcovia po roku 1991, teda od platnosti reštitučných predpisov žiadnym spôsobom sa nedomáhali svojich nárokov a žalobu podali až v roku 2015, pričom reštitučné lehoty boli predĺžované až do roku 2004. Tieto mali jasné pravidlá a stanovené lehoty tak, aby nedochádzalo k právnej neistote, ktorá narúša základy demokratického štátu. To, že takýmto spôsobom nedbalo a laxne žalobcovia konali, nemôže byť na ťarchu žalovaného 1/. V tejto súvislosti žalovaný 1/ poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I.ÚS 460/2017 ako aj na uznesenie Ústavného súdu sp.zn. III.ÚS 177/2013. Rovnako poukázal aj na rozhodnutie Českého ústavného súdu, kedy je záujem na tom, aby dlhodobo platný právny stav nebol spochybňovaný a nevznikala neistota z hľadiska vlastníctva. Žalobcovia odignorovali právne možnosti, ktoré im právny poriadok priznával. V tejto súvislosti je dôležitou skutočnosťou vykonanie ROEP v roku 2001, pričom v tomto štádiu konania žalobcovia pokiaľ nesúhlasili so závermi z výpisu z ROEP mali právo podať voči tomuto námietky. Týmto spôsobom sa žalobcovia nebránili, čím prejavili de facto súhlas so závermi ROEP. Žalovaný poukázal na to, že je vedený ako vlastník predmetných nehnuteľností na príslušnom liste vlastníctva s poukazom na to, že existoval tu duplicitný zápis v registri „C“ ako aj v registri „E“ a žalobcovia v rámci ROEP nenamietli jeho závery mala byť ich žaloba zamietnutá.

10. Žalovaný 1/ poukázal na skutočnosť, že namietol zohľadnenie inštitútu vydržania, nakoľko v 60-tych rokoch pri výstavbe hydriarskych závodov pre nerealizované zápisové konanie štát od prídelcov predmetné parcely nevyvlastnil a ani nevykúpil predtým konfiškované a následne pridelené parcely na výstavbu. Uvedené parcely prešli na štát na základe hospodárskej zmluvy z roku 1968 a následne boli vedené na LV č. X pre Československý štát. Časť parcely mp č. XXX/X bola prevedená na štát, a to na Riaditeľstvo diaľnic W., a to hospodárskymi zmluvami z roku 1986 a táto časť parcely zastavaná križovatkou diaľnice F. - O.. Pokiaľ prídel najmä vinou prídelcov nebol zapísaný do evidencie pozemkov, potom bol štát v nakladaní s takto skonfiškovaným pozemkom dobromyseľný v tom, že mu tento patrí a pokiaľ právni predchodcovia žalobcov nepožiadali o zápis takto časti aj sami zapríčinili vzniknutú situáciu. Štát v zastúpení ONV F. a neskôr Riaditeľstvom diaľnic W., potom Slovenskou správou ciest a napokon žalovaným 1/ nakladal s nehnuteľnosťami ako so svojím vlastníctvom a užíval ich,

nakoľko sú zastavané diaľnicou. Právni predchodcovia žalobcov nepožiadali o zápis prídeltu do evidencie nehnuteľnosti, ktorá mala do roku 1950 právotvorné účinky a taktiež nenamietali závery uskutočnenej ROEP v roku 2001. Zároveň nežiadali využiť možnosť reštitučných predpisov s výnimkou Y. U., U. Q. a P. X., ale až v čase, keď sú pozemky zastavané diaľnicou sa domáhajú ich vlastníctva, pričom nezaujímajú žalobcov trvať o tieto pozemky cca 40 rokov. Dobromyseľnosť právneho predchodcu žalovaného 1/ je daná tým, že s predmetnými nehnuteľnosťami disponoval ako so svojimi a previedol ich do správy žalovaného 2/ na základe delimitačného protokolu zo dňa XX.XX.XXXX, ktorý bol zapísaný v súlade s rozhodnutím Ministra dopravy a pôšt a telekomunikácií o vyňatí časti majetku zo správy rozpočtovej organizácie SSC. Platnosť takýchto úkonov nebola nijakým spôsobom spochybnená. Z konštantnej judikatúry súdov vyplýva, že subjektom vydržania môže byť aj štát a do doby vydržania sa započítava aj trvanie pred 01.01.1992. Štát teda bol spôsobilý nadobudnúť predmetné nehnuteľnosti vydržaním s poukazom na skutočnosť, že u neho neabsentoval žiaden zo zákonných predpokladov vydržania, a to oprávnenosť, či dobromyseľnosť držby po celú dobu vydržania, pričom žalovaný 1/ poukázal na právnu úpravu podmienok vydržania od roku 1950. Dobromyseľnosť žalovaného 1/ vychádza aj z rozhodnutia o konfiškácii majetkov pôvodnému vlastníkovi pozemkov K. O., z ktorého vyplýva, že jeho majetok sa stal vlastníctvom Československého štátu a štát s touto parcelou nakladal ako so svojím vlastníctvom. Po konfiškácii majetku K. O. bolo vlastníctvo parcely č. XXX následne v operáte EN označené ako XXX a zapísané na LV č. X do vlastníctva štátu, pričom rozhodnutím o zmene hraníc katastra medzi obcou M. a mestom F. (k.ú. X.) sa parcela registra I. č. XXXX stala súčasťou k.ú. X.. Uvedená parcela bola konfiškovaná z majetku O., pričom štát s týmito parcelami nakladal ako so svojím vlastníctvom a k zápisu vlastníckeho práva v prospech Československej republiky došlo na základe geometrického plánu z roku 1984 a vyvlastňovacieho spisu. Pokiaľ tu existovalo právoplatné rozhodnutie príslušného orgánu o konfiškácii majetku danej osoby, takáto konfiškácia nastáva ex lege a týmto spôsobom dochádza k zániku vlastníctva doterajšieho vlastníka a nové originálne nadobudnutie vlastníctva pripadá v prospech štátu. Štát konfiškáciou nadobudol vlastníctvo bez intabulácie, pričom následne hospodárske zmluvy, delimitačný protokol o odovzdaní a prevzatí správy nehnuteľného majetku z roku 2009 neboli doposiaľ zrušené. Táto skutočnosť nebola bratá do úvahy súdom prvej inštancie, kedy mala byť žaloba žalobcov zamietnutá. Z týchto dôvodov žiadal žalovaný 1/ žalobu žalobcov zamietnuť a priznať žalovanému 1/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

11. Proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo podané odvolanie aj zo strany žalovaného 2/, a to proti výrokom I., II. a IV., pričom žalovaný 2/ poukázal na skutočnosť, že žalobcovia si mohli uplatniť reštitučný nárok a pokiaľ k tomu nedošlo, potom žalovaný od 01.01.2005 nemal dôvod pochybovať o dobromyseľnosti desiatky rokov vykonávaného vlastníckeho práva s tým, že v danej veci bola podaná žaloba 08.07.2015 a zároveň uviedol, že pokiaľ nedošlo k intabulácii vlastníckeho práva právnych predchodcov žalobcov, nemohlo im vzniknúť vlastnícke právo k týmto pozemkom. Žalovaný 2/ namietol nesprávne právne posúdenie ako aj nesprávne právne zistenia súdu prvej inštancie, pričom v súvislosti s odôvodnením súdu prvej inštancie nebral do úvahy to, že po vydaní rozhodnutia o konfiškácii majetkov K. O. sa vlastníkom tohto majetku stal Československý štát a tento bol aj uvedený ako vlastníkom parcely EN XXX a s touto nakladal ako so svojím vlastníctvom. Rovnako nesúhlasil so závermi súdu prvej inštancie, že žalovaný 1/ ako akciová spoločnosť so 100% účasťou štátu ani žalovaný 2/ nemohol byť dobromyseľný a nemohol nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním, pričom poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorých je úlohou inštitútu vydržania umožniť nadobudnutie vlastníctva držiteľovi, ktorý vec dlhodobo ovláda v dobrej viere, že je jej vlastníkom, pričom táto dobromyseľnosť je daná s ohľadom na všetky okolnosti. Je nepochybné, že aj po roku 2001, kedy došlo k vykonaniu ROEP bola Slovenská republika a jej správca dobromyseľná v tom, že tieto parcely jej platia. Aj tento register je verejnou listinou, pričom Slovenská správa ciest nakladala s touto parcelou ako s vlastnou a dobromyseľnosť Slovenskej správy ciest je daná tým, že so spornými parcelami disponovala ako so svojimi a previedla ich do správy žalovaného 2/ delimitačným protokolom z roku 2009. Nakoľko sa do vydržacej doby započítava držba všetkých oprávnených držiteľov, držba Slovenskej správy ciest a následne žalovaného je minimálne od roku 2001 držbou dobromyseľnou a do roku 2015, kedy bola podaná žaloba uplynulo viac ako 10 rokov, čím boli nadobudnuté tieto nehnuteľnosti vydržaním. Právni predchodcovia žalobcov nepožiadali o zápis prídeltu do evidencie nehnuteľnosti a následne na rozdiel od niektorých rodinných príslušníkov nevyužili možnosť danú im reštitučnými predpismi. Z konštantnej judikatúry vyplýva, že subjektom vydržania môže byť aj štát, preto niet dôvodu vylúčiť štát ako subjekt spôsobilý nadobudnúť predmetné nehnuteľnosti vydržaním, nakoľko splnil všetky zákonné predpoklady vydržania a bol aj dobromyseľný, nakoľko žalobcovia nepožiadali o prinavrátenie predmetných nehnuteľností. Tieto skutočnosti neboli nijakým spôsobom zo strany žalobcov vyvrátené ani

spochybnené, preto okresný súd dospel k nesprávnym právnym záverom, keď konštatoval, že vlastnícke právo právnych predchodcov žalobcov vzniklo, a to na základe výmeru o vlastníctve pôdy bez ohľadu na absenciu jeho intabulácie. V tejto súvislosti je nutné zdôrazniť rozhodnutie Okresného úradu F. o priznanom reštitučnom nároku, z ktorého vyplýva aj to, že bola pozastavená platobná povinnosť voči prídelcom a nedošlo teda k právnemu účinku prevodu. Z toho zrejme vyplýva záver, že prídelcovia ani nezaplatili prídelovú cenu, respektíve nie úplne, a preto výmer nebol premietnutý a zapísaný do pozemkovej knihy v čase platnosti intabulačného princípu, čo znamená, že nedošlo k právne účinnému prevodu vlastníctva.

12. Žalobcovia nepreukázali objektívne dôvody, pre ktoré nemohli využiť postup podľa reštitučných predpisov a pokiaľ vychádzame zo zásady, že právo patrí bdelym, nemožno ich nedbanlivosť zhojiť takouto žalobou. Právni nástupcovia po U. P. si uplatnili reštitučné nároky, pričom bolo týmto vyhovené, tak v takomto prípade žaloba ďalších rodinných príslušníkov vo forme určovacej žaloby smeruje k narušeniu právnej istoty na strane súčasného vlastníka. Použitie takejto určovacej žaloby v konkurencii s reštitučnými predpismi prichádza do úvahy len výnimočne. Pokiaľ si reštitučné nároky uplatnili dve zo štyroch detí prídelcov, respektíve ich právni nástupcovia a ostatní nepreukázali objektívnu skutočnosť, ktorá by im bránila si uplatniť reštitučné nároky, treba na túto skutočnosť brať ohľad, aby neboli narušené základné princípy demokratického štátu, teda aj princíp právnej istoty. Žalovaný 2/ poukázal aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. III.ÚS 177/2013 a žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v napadnutých výrokoch zmenil a žalobu zamietol, respektíve vec zrušil a vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

13. Žalovaný 1/ vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovaného 2/ uviedol, že sa stotožňuje s odvolacími dôvodmi ako aj s jeho argumentáciou vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie. Zdôraznil, že podľa záveru súdu prvej inštancie sa žalobcovia môžu bez časového obmedzenia domáhať svojich vlastníckych práv bez ohľadu na predpisy reštitučného zákonodarstva, čím dochádza k porušeniu princíпов právneho štátu. Súd prvej inštancie bez preukázania objektívnych okolností, ktoré by vylučovali možnosť žalobcov domáhať sa svojich práv reštitučnými predpismi zmenil svoj právny názor a žalobe vyhovel. Týmto spôsobom vec nesprávne právne posúdil. Rovnako tak nebola správne aplikovaná konštantná judikatúra, ktorá sa zhodla v tom, že cestou všeobecnej určovacej žaloby možno ísť len vtedy pokiaľ sú dané objektívne skutočnosti brániace aplikácií reštitučného nároku. V ostatných vyjadreniach žalovaný 1/ zopakoval svoje odvolacie dôvody z ním podaného odvolania.

14. Žalobcovia vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovaného 2/ nesúhlasili s ním podanými odvolacími dôvodmi, poukázali na to, že produkovali a predkladali množstvo súdnych rozhodnutí, z ktorých vyplýva, že držba štátu nebola ani oprávnená ani dobrovoľná, nakoľko štátu chýbal právny titul, na základe ktorého by mohlo odvodzovať svoje vlastnícke právo k sporným pozemkom ako aj následnú dobromyseľnosť. Československý štát v roku 1958 na základe tzv. „druhej konfiškácie“ nemohol sporné pozemky opäť skonfiškovať pôvodnému vlastníkovi a prideliť ich sám sebe a byť v dobrej viere, že je oprávneným držiteľom sporných pozemkov, nakoľko v čase druhej konfiškácie boli už pozemky raz skonfiškované, a to na základe rozhodnutia z XX.XX.XXXX. V roku 1958 boli už predmetné pozemky vo vlastníctve jednotlivých prídelcov, a preto ich štát nemohol skonfiškovať ich pôvodnému vlastníkovi. Pokiaľ teda štátu chýbal v roku 1958 právny titul, na základe ktorého by mohol odvodzovať svoje vlastnícke právo k sporným pozemkom, nemohol následne ani ONV F. platne previesť správu k týmto pozemkom na základe hospodárskych zmlúv na Riaditeľstvo diaľnic a následne ani na ďalších právnych nástupcov, ktorých tým pádom nemožno považovať za dobromyseľných. K týmto záverom dospel aj Najvyšší súd vo viacerých rozhodnutiach. Pokiaľ Československý štát sám nemohol byť v dobrej viere, že je oprávneným vlastníkom na základe druhej konfiškácie z roku 1958, následne preto nemohli byť v dobrej viere ani štátna organizácia Riaditeľstva diaľnic ani rozpočtová organizácia Slovenskej správy ciest na základe rozhodnutia z roku 2009. Súd prvej inštancie sa zaoberal možnosťou vydržania sporných pozemkov zo strany žalovaného 2/ a dospel k právnemu záveru, s ktorým sa žalobcovia stotožňujú. Rovnako tak bol správny právny názor súdu prvej inštancie v otázke vydržania sporných nehnuteľností zo strany žalobcov vyjadrených v bode 24 napadnutého rozsudku. Pokiaľ sa týka skutočností, že žalobcovia, respektíve ich právni zástupcovia nežiadali o zápis výmeru do evidencie nehnuteľností, tak takýto postup nebol potrebný, nakoľko výmer o vlastníctve pôdy je verejnou listinou dokazujúcou vlastnícke právo prídelcu k pridelenej poľnohospodárskej nehnuteľnosti, na základe ktorej príslušný knihovní súd urobí záznam vlastníckeho práva v prospech prídelcu bez podmienky

dodatočného ospravedlnenia, čo značí, že vlastníci, respektíve prídelcovia nadobudli vlastníctvo na základe výmeru bez potreby vkladu vlastníckeho práva do pozemkovej knihy.

15. Rovnako námietka nepreukázania ojedinelosti, či objektívnych dôvodov, pre ktoré žalobcovia neuplatnili svoje nároky cestou reštitučného zákonodarstva platí, že pokiaľ došlo k zabratiu majetku štátu bez právneho dôvodu, osoba nestratila svoj vlastnícky vzťah k tomuto majetku a nič nebráni tomu, aby sa svojho nároku domáhala žalobou opierajúcou sa o všeobecné predpisy občianskeho práva. Z uvedeného dôvodu je takáto námietka irelevantná. S týmito námietkami sa však vyporiadal už odvolací súd vo svojom rozhodnutí zo 17.10.2018. Z výsledkov dokazovania vyplýva to, že štát sa nestal vlastníkom predmetných pozemkov ani tzv. „druhou konfiškáciou“, ani vydržaním, preto sú závery súdu prvej inštancie správne vo vzťahu k výrokom napadnutým žalovaným.

16. Žalobcovia vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovaného 1/ uviedli, že nesúhlasia s tvrdeniami žalovaného 1/ v ním podanom odvolaní. V danom prípade sa nejedná o prekvapivé rozhodnutie súdu prvej inštancie, nakoľko súd prvej inštancie rozhodoval v intenciách záväzného právneho názoru vysloveného odvolacím súdom v jeho rozhodnutí po odvolaní proti prvému rozhodnutiu vo veci. Nebolo nutné preukázať objektívnosť dôvodov pre neuplatnenie reštitučných nárokov, nakoľko v danom prípade nedošlo k strate vlastníckeho práva pôvodnými prídelcami a s konkurenciou predpisov o reštitúcii a žalobou o určenie podľa Občianskeho zákonníka sa vyporiadal už odvolací súd v predošlom rozhodnutí. Rovnako nie je dôvodné odvolanie v časti, že súd prvej inštancie sa nezaoberal inštitútom vydržania, nakoľko súd prvej inštancie sa týmto zaoberal v bode 22 rozsudku, kde sa vyporiadal s touto otázkou. Z týchto dôvodov sú odvolacie tvrdenia žalovaného nedôvodné. K námietke nepožiadania zápisu výmery do evidencie nehnuteľnosti poukázali žalobcovia, že takýto postup nebol nutný, nakoľko nadobudli ich právni predchodcovia vlastníctvo k pridelenému majetku na základe výmeru, pričom vo vzťahu k vydržacím námietkam žalobcovia zopakovali svoje stanovisko ako ho uviedli vo vzťahu k odvolacím dôvodom žalovaného 2/ a toto svoje stanovisko len zopakovali.

17. Žalovaný 1/ vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalobcov proti výroku III. a IV. rozsudku súdu prvej inštancie uviedol, že žalobcovia v podanom odvolaní nepredkladajú žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by preukazovali správnosť ich tvrdení. Poukazujú len na už prekonanú judikatúru Českých a Slovenských súdov, ktorá však rieši prípady na inom skutkovom základe a z ich strany dochádza k vytrhávaniu právnych viet z kontextu bez ďalšej analýzy a porozumenia. Žalovaný 1/ aj v tomto podaní v podstate zopakoval dôvody ním podaného odvolania voči rozsudku súdu prvej inštancie, ktoré sa týkajú rozhodnutia súdu prvej inštancie a namietnutými inštitútmi vydržania. Zopakoval svoje tvrdenia v podanom odvolaní, že zo strany súdu prvej inštancie došlo k nesprávnemu zisteniu skutkového stavu a nesprávnemu právnemu posúdeniu.

18. Žalovaný 1/ vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalobcov zo dňa 30.11.2020 uviedol, že žalobcovia v podanom vyjadrení uvádzajú opakovane argumenty ako ich uviedli vo svojom podanom odvolaní a ich tvrdenia sú subjektívne a ničím nepodložené. Poukázal na to, že výklad rozhodnutí vyšších súdnych autorít žalobcovia vyložili len vo vlastný prospech a zotrval na svojich záveroch v podaniach, ktoré podal počas konania vo veci. V tomto podaní žalovaný 1/ nepredložil žiadne nové skutočnosti okrem opätovného zopakovania všetkých odvolacích dôvodov ako aj skutočnosti, ktoré už uviedol v konaní.

19. Na svojich tvrdeniach zotrvali aj žalobcovia tak ako to predniesli vo svojom vyjadrení zo dňa 08.01.2021 vo vzťahu k vyjadreniu žalovaného 1/ k odvolaniu žalobcov.

20. Žalobcovia vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalovaného 1/ uviedli, že súd prvej inštancie po zrušení veci rozhodoval v zmysle záveru odvolacieho súdu, pričom toto rozhodnutie nemôže byť v rozpore s princípom právnej istoty. Poukázali na skutočnosť, že žalovaný neuviedol, na základe ktorej konfiškácie majetku K. O. a jeho manželky odvodzuje svoje vlastnícke právo k sporným pozemkom a poukázali na to, že výmer o vlastníctve pôdy preukazuje vlastnícke právo bez ďalšieho zápisu. V tejto súvislosti poukázali na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky II.ÚS 423/1997 aj ďalšie rozhodnutia, z ktorých vyplýva, že právni predchodcovia žalobcov neboli povinní zapísať vlastníctvo do pozemkovej knihy. Poukázali na skutočnosť, že v situácii keď štátu nesvedčí právny titul nadobudnutia vlastníckeho práva ostáva zachované vlastnícke právo subjektu, ktorý je posledným vlastníkom pred dňom zápisu. Československý štát nikdy nemal sporné pozemky v opravnej držbe, nakoľko mu chýbal nadobúdaci titul.

21. Žalovaný 1/ vo svojom vyjadrení k podaniu žalobcov zo dňa 08.01.2021 opätovne poukázal na skutočnosť, že skonfiškovaný majetok K. O. a jeho manželky sa stal vlastníctvom Československého štátu, ktorý s ním nakladal ako so svojim vlastníctvom a k zápisu vlastníckeho práva v prospech štátu došlo na základe geometrického plánu z roku 1984 a vyvlastňovacieho zápisu. Následne poukázal na časovú os vlastníckeho práva k týmto nehnuteľnostiam a na skutočnosť, že žalobcovia niekoľko desaťročí nemali záujem o riešenie týchto parciel a následne takýmto konaním porušujú princíp právnej istoty.

22. Žalobcovia vo svojom vyjadrení z 28.04.2021 v reakcii na vyjadrenie žalovaného 1/ zo dňa 22.01.2021 uviedli, že poukázal na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo vzťahu k problematike nemožnosti previesť na iného viac než má pôvodný vlastník a uviedli, že domnelé vlastnícke právo žalovaných nepožíva ochranu, nakoľko ich právny predchodca, teda Československý štát ani Slovenská republika nikdy platne nenadobudli vlastnícke právo k týmto nehnuteľnostiam, čo v konečnom dôsledku znamená absenciu reálneho titulu nadobudnutia vlastníckeho práva. Tento záver vyplýva z nálezu Ústavného súdu sp.zn. I.ÚS 510/2016 a rovnako tak sa vyporiadal aj Ústavný súd s dobrou vierou nadobúdateľa v zápis v katastri nehnuteľnosti. Žalobcovia poukázali na skutočnosť, že obdobne ako v rozhodnutiach prejednávanych Ústavným súdom Slovenskej republiky žalovaní nenadobudli vlastnícke právo na základe platného právneho úkonu, teda tzv. druhej konfiškácie, ktorou sa opätovne skonfiškovali pozemky domnelo patriace rodine O., nakoľko tieto boli vyvlastnené už v roku 1947 a následne pridelené do vlastníctva jednotlivým obyvateľom obce M.. Druhá konfiškácia, od ktorej žalovaný odvodzuje svoje vlastnícke právo už nemohla zasiahnuť do vlastníckych práv prídelcov a jedná sa o ničotný právny akt, ktorý vylučuje dobromyseľnosť žalovaných. Nakoľko štát nebol a nemohol byť v dobrej viere, že je oprávneným vlastníkom, chýba tak žalovaným titul, o ktorý by mohli oprieť svoje domnelé vlastnícke právo. Právne účinky tzv. druhej konfiškácie z roku 1958 teda nemohli nastať.

23. Žalovaný 1/ svojim podaním zo dňa 16.03.2021 opätovne skonštatoval porušenie princípu predvídateľnosti súdnych rozhodnutí, a to napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie s tým, že súd prvej inštancie nebral do úvahy sled udalostí, ktoré sa viažu k predmetnej nehnuteľnosti, a to od uplatňovania reštitučných nárokov až po vykonávanie ROEP. Poukázal na to, že blízki príbuzní žalobcov využili inštitút reštitúcií, pričom žalobcovia nepreukázali z akého dôvodu nepostupovali týmto spôsobom. Právne vzťahy žalobcov vo vzťahu k týmto nehnuteľnostiam sa stali neistými pred niekoľkými desiatkami rokov. V tomto konaní bolo skonštatované, že pozemky nie je možné vydať, nakoľko sú zastavané cestnou stavbou. Poukázal na časovú os prevodu vlastníckeho práva.

24. Žalovaný 1/ v podaní zo dňa 18.05.2021 k argumentácií žalobcov zo dňa 28.04.2021 uviedol, že predložené uznesenia Ústavného súdu, a to sp.zn. IV.ÚS 59/2021 rieši prípad absolútnej neplatnosti právneho úkonu a nie konkurenciu predpisov reštitučného zákonodarstva a občianskeho práva. Rozhodnutie sp.zn. ÚS 510/2016 rieši nadobudnutie vlastníckeho práva prostredníctvom fiduciárneho prevodu práva, pričom dobromyseľnosť a dobrú vieru treba posudzovať vzhľadom na okolnosti prípadu. Nie je pravdivé tvrdenie žalobcov, že štát nemal titul na užívanie nehnuteľnosti, nakoľko na základe Návrhu poverenictva pôdohospodárstva pre pozemkovú reformu zo dňa 26.11.1947 bola zapísaná poznámka o konfiškácii majetku rodiny O. podľa Nariadenia č. 104/45 SB pre účely pozemkovej reformy. Z uvedeného vyplýva, že konfiškácia nastala zo zákona, nakoľko boli splnené zákonné podmienky, teda právoplatné správne rozhodnutie príslušného orgánu o tom, že predmetná osoba je zradcom a nepriateľom českého a slovenského národa. Toto konfiškačné rozhodnutie bolo predložené. Žalovaný odvodzuje svoje vlastnícke právo aj od konfiškačného zápisu pre Československý štát z roku 1958 a následne na základe zmluvy o prevode Správy národného majetku zo dňa 01.08.1968 medzi ONV F. a Východoslovenskými hydinárskymi závodmi národný podnik O.. V 60-tych rokoch teda došlo k výstavbe Hydinárskych závodov NP F. na parcele mp č. XXX/X, pričom pre nerealizované zápisové konanie štát od prídelcov nevyvlastnil ani nevykúpil predtým konfiškované a potom pridelené parcely. Tieto parcely prešli na štát na základe hospodárskej zmluvy č. X - D XX a boli vedené na LV č. X pre Československý štát - ONV F.. Časť parcely mp č. XXX/X bola prevedená na štát, a to Riaditeľstvo diaľnic W. hospodárskymi zmluvami z roku 1986 a je vedená na LV č. XXX. Pokiaľ nebol prídel prídelcov zapísaný do evidencie pozemkov, potom štát v nakladaní s takto skonfiškovaným majetkom bol dobromyseľný v tom, že mu tento patrí. Túto situáciu zapríčinili samotní prídelcovia. Dobromyseľnosť Slovenskej správy ciest ako právneho predchodcu žalovaného 1/ je daná tým, že týmito nehnuteľnosťami disponoval ako so svojimi a previedol ich do správy žalovaného 2/ delimitačným protokolom z roku 2009.

25. Vo vyjadrení z 28.05.2021 žalobcovia nesúhlasili s tým, že by ich právni predchodcovia zapríčinili stav v zápise v katastri, tento stav zabezpečil štát a tento preto nemôže tvrdiť s odstupom času, že bol dobromyseľný. Poukázali na skutočnosť, že ani žalovaný nemôže byť dobromyseľným ohľadom parcely I. č. XXXX, nakoľko v zmysle rozhodnutia Krajského súdu v Prešove vo veci pod sp.zn. 18Co 158/2015 žalovaný nadobudol túto parcelu do svojho vlastníctva 27.01.2011. V takomto prípade pri podaní žaloby dňa 08.07.2015 nemohol tieto pozemky vydržať. V ostatnom žalobcovia trvali na svojich pôvodných vyjadreniach.

26. Žalobcovia podaním zo dňa 13.09.2021 doplnili argumentáciu s tým, že žalovaný 1/ nesprávne aplikoval nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I.ÚS 460/2017, nakoľko jeho právne závery možno považovať za ojedinelé a vymykajúce sa rozhodovacej ustálenej praxi o čom svedčí nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I.ÚS 510/2016 zo dňa 19.01.2021, kedy dobromyseľnosť sťažovateľov nebola vyhodnotená ako dostatočná pre prelomenie zásady nemo plus juris v prípade absencie reálneho titulu, v dôsledku ktorého vlastnícke právo pôvodného vlastníka zaniká. Zároveň poukázali na rozhodnutie Veľkého senátu NSSR sp.zn. 1V Obdo 2/2020 z 27.04.2021, podľa ktorého na základe absolútne neplatného právneho úkonu nie je možné nadobudnúť vlastnícke právo a toto potom následne previesť na inú osobu. V prejednávanej veci je prvotne neplatným právnym úkonom tzv. druhá konfiškácia, nakoľko v tom čase už majetok pána O. nebol v jeho vlastníctve.

27. Ďalšie písomné podania strán sporu vo veci samej v odvolacom konaní predložené neboli.

28. Krajský súd v Prešove rozhodnutím pod sp. zn. 13 Co 8/2021 zo dňa 22.09.2021 rozhodol tak, že zmenil rozsudok vo výrokoch I. a II. tak, že žalobu zamietol, potvrdil rozsudok vo výroku III. a stranám sporu náhradu trov konania nepriznal.

29. Voči tomuto rozsudku odvolacieho súdu bolo podané dovolanie zo strany žalobcov v 1/ až 9/ rade, pričom Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení pod sp. zn. 6Cdo 58/2022 zo dňa 30.05.2025 zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove a vrátil vec na ďalšie konanie.

30. Dovolací súd poukázal na skutočnosť, že odvolacia námietka ohľadom nesprávne obsadeného senátu rozhodujúceho o odvolaní žalobcov nie je dôvodná.

31. Poukázal na skutočnosť, že bolo porušené právo na spravodlivý proces u žalobcov v 1/ a 9/ rade z dôvodu, že zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale i zvyšná potvrdzujúca časť nezodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Odvolací súd zmätočne konštatoval, že spôsobilým subjektom vydržania je aj štát a zároveň dospel k záveru, že princípu spravodlivosti zodpovedá stav, kedy žalovaní v 1/ a 2/ rade sú vlastníckymi nehnuteľnosťami s poukazom na dlhodobé faktické užívanie. Rovnako odvolací súd poukazuje na nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 460/2017 a na prednosť reštitučných predpisov a na inom mieste uvádza nadobudnutie vlastníckeho práva právnym predchodcom žalovaných. Z tohto nie je možné vyvodiť čo bolo dôvodom na zamietnutie žaloby, teda či jej neprípustnosť alebo nedôvodnosť. Nie je zrejmé kto mal nehnuteľnosť vydržať, či právni predchodcovia žalovaných v 1/ a 2/ rade alebo priamo títo. Zároveň poukázal na to, že odvolací súd spomenul rozhodnutia, v ktorých boli obdobné žaloby zamietnuté bez toho, aby sa vysporiadal s opačnými závermi prijatými súdmi v rámci iných konaní. Takýto postup odporuje princípu materiálneho právneho štátu a zakladá procesnú vadu zmätočnosti. Poukázal na to, že doposiaľ existuje nejednotnosť súdnej praxe na úrovni krajských a okresných súdov, no na úrovni najvyššieho súdu predmetné otázky boli riešené v rozsudku pod sp. zn. 6Cdo 173/2022.

32. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) v zmysle zásad uvedených v § 470 ods. 1 a 2 CSP, vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal rozsudok v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke, najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolania žalovaných proti výroku I. II. sú dôvodné, preto v tejto časti zmenil napadnutý rozsudok a žalobu zamietol. Ako vecne správny bol potvrdený výrok III. rozsudku prvoinštančného súdu, ktorý napadli odvolaním žalobcovia.

33. Odvolací súd výrokom I. zamietol návrh na pripustenie zmeny žaloby, ktorý bol podaný žalobcami cestou ich právneho zástupcu na odvolacom súde dňa 09.02.2026.

34. Predmetný návrh bol posúdený v zmysle § 371 CSP, v zmysle ktorého žalobu nemožno v odvolacom konaní meniť. Z uvedeného vyplýva, že v zmysle úpravy sporového procesu zmena žaloby v odvolacom konaní nie je prípustná. Jedná sa o opravné konanie, ktorého cieľom a úlohou je prieskum konania a rozhodnutia, pričom postup a rozhodnutie v konaní je vymedzené časom vydania napadnutého rozhodnutia. Z tohto dôvodu sa odvolací súd nezaoberal ani samotným obsahom návrhu.

35. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

36. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

37. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností prijal čiastočne správny právny záver, preto bol rozsudok potvrdený vo výroku III.

38. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, no zo zistených skutočností prijal nesprávny právny záver a to vo vzťahu k výrokom I. II.. Odvolací súd rozhodnutie prvej inštancie z uvedeného dôvodu v týchto výrokoch zmenil (§ 388 CSP).

39. Podľa § 388 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

40. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods.1 písm. b CSP) odvolací súd uvádza, že táto námietka nebola zo spisu zistená.

41. V danom prípade odvolací súd po oboznámení sa so spisovým materiálom dospel k záveru, že všetky skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil sú správne a majú oporu vo vykonanom dokazovaní a v konaní súdu prvej inštancie nebol zistený žiaden z vyššie uvedených dôvodov preukazujúci nesprávne zistenie skutkového stavu.

42. K námietke o nesprávnom právnom posúdení § 365 ods.1 písm. h) odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). Táto odvolacia námietka bola naplnená vo vzťahu k výroku I. a II. rozsudku, ktoré odvolací súd právne posúdil odlišne.

43. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom vo výrokoch I. a II. určil, že žalobcovia 1/ až 5/ sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti špecifikovanými v žalobe a zároveň určil, že Y. H. rod. P. bola ku dňa svojej smrti podielovou spoluvlastníčkou týchto nehnuteľností v rozsahu X/XX. Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na právne závery predošlého rozhodnutia odvolacieho súdu, podľa ktorého žaloba podľa všeobecných predpisov Občianskeho práva v danom prípade prichádza do úvahy, pričom súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil ďalšiu úlohu danú mu odvolacím súdom, kedy bolo povinnosťou súdu prvej inštancie preveriť, či vlastnícke právo žalobcov, respektíve ich právnych predchodcov k týmto nehnuteľnostiam skutočne existovalo.

44. Pri opätovnom posudzovaní v odvolaní strán sporu odvolací súd bol viazaný právnym názorom dovolacieho súdu podľa § 455 CSP.

45. «..... bolo by síce možné aj na tejto strane sporu nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním, tu však rozhodnutia oboch nižších súdov postrádali jednak dostatočne podrobné a analytické vysvetlenie, kto konkrétne by takto (v slede nie celkom presne podaných zmien vo vlastníckych vzťahoch majúcich viesť napokon až k dnešným žalovaným) mal vlastnícke právo nadobudnúť a s tým súvisela i ďalšia otázka, ako to bolo s dobromyseľnosťou jeho, poťažne jeho právneho predchodcu, prípadne aj viacerých osôb v takomto postavení. Kľúčovou otázkou z pohľadu podržania si dobromyseľnosti po celú vydržaciú dobu (a teda aj z pohľadu možnosti „sanovať“ neexistenciu vlastníckeho práva štátu k privatizovanému majetku vydržaním) pritom bolo, či strata dobromyseľnosti môže nastať v dôsledku získania vedomosti nadobúdateľa v privatizácii o probléme s právnym titulom zakladajúcim vlastnícke právo štátu počas vedenia sporu, ktorého predmetom sú iné nehnuteľnosti. Z bodu 30 odôvodnenia uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky spisová značka 6Cdo 173/2022 »

46. Najvyšší súd SR odkázal na svoje rozhodnutie 6Cdo/173/2022. Z uvedeného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, na ktoré poukázal aj Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom zrušujúcom uznesení, pre odvolací súd vyplýva záver, že vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nadobudnutým pridelom možno následne nadobudnúť aj originálnym spôsobom, a to vydržaním v prípade, ak bude určitý subjekt dobromyseľný po celú vydržaciú dobu aj z pohľadu možnosti sanovať neexistenciu vlastníckeho práva štátu k uvedenému majetku.

47. V tejto súvislosti súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil námietku vydržania vznesenú žalovanými 1/ a 2/, pričom odvolací súd sa nestotožňuje s jeho právnym záverom uvedenom v bode 22 odôvodnenia, kedy pokiaľ bol zápis z 22.09.1958 ničotným aktom, nemohol byť Československý štát dobromyseľný pri vstupe do prípadnej držby a následne ďalšie subjekty, ktoré boli štátnymi subjektami nemohli byť dobromyseľnými, a preto nemohli nadobudnúť vlastnícke právo z titulu vydržania.

48. Súd prvej inštancie správne posúdil otázku zápisu vlastníckeho práva z roku 1958, no nebral do úvahy ďalšie právne skutočnosti, ktoré sa týkali parciel tvoriacich predmet tohto konania z 80. rokov minulého storočia.

49. Odvolací súd uvádza, že spôsobilým subjektom vydržania je každá osoba, ktorá je spôsobilá nadobudnúť vlastnícke právo. Vydržať vlastníctvo preto môže nielen fyzická, ale od 01.01.1992 aj právnická osoba a štát. V danom prípade nemožno odlišne posudzovať situáciu, kedy je oprávneným subjektom nadobúdajúcim vlastnícke právo vydržaním štát, pričom pokiaľ sa jedná o právnickú osobu aj so 100 % vlastníctvom štátu, nemožno diferencovať medzi postavením takejto právnickej osoby a postavením fyzickej osoby, či samotným štátom. V tejto súvislosti preto súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil námietky žalovaných. (Porovnaj napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo 260/2008)

50. Právna úprava vydržania pred 01.01.1992 zásadne neumožňovala vydržanie právnickou osobou, lebo právnická osoba nebola spôsobilým subjektom vydržania. Podľa ust. § 132a ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení platnom do 31.12.1991 sa právnická osoba mohla stať oprávneným držiteľom, ak s vecou nakladala ako so svojou a bola so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že jej vec patrí. Aj keď zákon výslovne žiaden subjekt práva z držby nevylučoval, aj napriek tomu oprávnená držba právnickej osoby nemohla vyústiť do nadobudnutia vlastníckeho práva na základe vydržania, a to s ohľadom na znenie § 135a Občianskeho zákonníka v znení platnom do 31.12.1991. Až na základe zrovnoprávnenia všetkých foriem vlastníctva a subjektov občianskoprávných vzťahov bolo možné dospieť k záveru, že právnická osoba sa stala za účinnosti platného Občianskeho zákonníka (§ 134 ods. 1) spôsobilým subjektom vydržania.

51. Je potrebné uviesť, že aj judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyvodzuje, že oprávnenú držbu právnickej osoby pred 01.01.1992 je možné započítať do vydržacej doby, avšak len za predpokladu, že išlo o oprávnenú držbu. V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na to, že ak došlo k vzniku právneho vzťahu alebo k vzniku nároku z tohto právneho vzťahu pred 01.01.1992, je potrebné posúdiť jeho vznik a nároky z neho vzniknuté podľa právnej úpravy pred 01.01.1992. Ak však tento právny vzťah pretrval i po 01.01.1992, je potrebné posúdiť ďalšiu existenciu tohto vzťahu, i nároky, ktoré z neho vznikli, podľa právnej úpravy, ktorá nastala po 01.01.1992. Prechodné ust. § 686

Občianskeho zákonníka je potrebné vyložiť v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ktorá poskytuje ochranu vlastníckemu právu, a tým aj právu držby, bez ohľadu na subjekt vlastníctva.

52. Pokiaľ sa týka tejto prejednávanej veci je nepochybné, že predmetná nehnuteľnosť tvorí súčasť pôvodnej parcely mpč. XXX/X, ktorá bola prídellovou listinou pridelená právnym predchodcom žalobcov. Predmetom konania sú parcely KN - C č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoría o výmere XXXX m² a KN - C č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoría o výmere XXXX m². Táto parcela bola pôvodne evidovaná v k. ú. M. ako C - KN XXX/X, pričom zmenou hranice medzi obcou M. a mestom F. - k. ú. X., prešla do k. ú. X. ako parcela č. XXXX. V prvotnom k. ú. M. boli zapísané na LV č. X. V prvotnom operáte EN bola parcela označená ako EN XXX/X a následne prečíslovaná na EN XXX/X. Parcela XXX/X vznikla z pôvodnej parcely pozemnoknižného operátu mpč. XXX ako konfiškát majetku O. a následne v operáte EN označená ako XXX na LV číslo X. Táto skutočnosť nebola medzi stranami sporu spornou a vyplýva aj z podania Okresného úradu F. - katastrálny odbor (č. I. 99 spisu). Predmetné nehnuteľnosti boli odovzdané prídelcami do užívania družstva, pričom následne v súvislosti s výstavbou ciest na základe Výkazu výmer a vyvlastňovacieho súpisu (č. I. 50 spisu) boli nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom tohto konania zapísané v evidencii nehnuteľností na Československý štát - Riaditeľstvo diaľnic W. na základe žiadosti Riaditeľstva diaľnic zo dňa 07.10.1986, súčasťou ktorej bol geometrický plán, hospodárske zmluvy o prevode majetku a následne sa ich vlastníkom stal žalovaný v 1/ rade. V danom prípade na rozdiel od skutkového stavu uvedeného v konaní na Najvyššom súde SR pod sp. zn. 6Cdo 173/2022, v roku 1986 došlo k zápisu do Evidencie nehnuteľností v prospech žalovaného v 2/ rade, pričom súčasťou tejto žiadosti bol okrem geometrického plánu aj vyvlastňovací súpis a Výkaz výmer. Zo samotného názvu vyvlastňovací súpis je zrejmé, že je to rozhodnutie, ktorým nadobudol vlastníctvo štát, pričom v danom prípade predmetom preskúmania súdu nebola otázka správnosti takéhoto postupu. Pre posúdenie otázky vydržania je relevantnou otázkou, či došlo k nadobudnutiu vlastníckeho práva vydržaním, a ak áno kedy a v prospech ktorého subjektu. Podmienkou nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním je existencia titulu vstupu do držby a nepretržitosť dobromyseľného užívania počas určeného obdobia. Nepochybne vo faktickej držbe predmetné pozemky minimálne od roku 1986 boli u žalovaných v 1/ a 2/ rade, resp. len žalovaného v 2/ rade, nakoľko tieto sú zastavané pozemnou komunikáciou. Pokiaľ došlo k zápisu vlastníckeho práva v prospech žalovaného v 2/ rade na základe žiadosti Riaditeľstva diaľnic, ktorej súčasťou bol aj vyvlastňovací súpis, podľa názoru odvolacieho súdu žalovaní nemohli byť ani pri zachovaní odbornej starostlivosti v pochybnostiach či sú vlastníkmi sporných nehnuteľností. Nepochybne tu dochádza ku kolízii dvoch ústavných hodnôt, a to princípu ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa - žalovaného v 1/ rade a o princípu ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka. Pokiaľ aj právni predchodcovia žalobcov užívali tieto nehnuteľnosti, fakticky do ich odovzdania U. niekedy v roku 1957 je nepochybné, že žalobu vo veci samej podali dňa 08.07.2015. Žalovaní v 1/ a 2/ rade, resp. ich právny predchodca vstúpili do užívania týchto nehnuteľností dňa 17.10.1986, ako to vyplýva z pečiatky na stredisku Geodézia F. (č. I. 46 spisu). Súd dospel k záveru, že tieto okolnosti kedy ani pri zachovaní náležitej starostlivosti Riaditeľstvo diaľnic W. pri prísnom hodnotení dobrej viery nadobúdateľa nemohlo mať objektívne pochybnosti o tom, že je vlastníkom týchto nehnuteľností s poukazom na skutočnosť, že tieto mali byť im prevedené na základe vyvlastňovacieho súpisu. Podľa názoru odvolacieho súdu nadobúdateľ nehnuteľnosti ani pri vynaložení potrebnej opatrnosti, ktorú možno od neho s ohľadom na okolnosti a povahu prípadu požadovať nemal a ani nemohol mať dôvodné pochybnosti o tom, že mu svedčí vlastnícke právo k pozemku, ktorého vlastníkom je zapísaný v katastri nehnuteľností. Pokiaľ v súlade s bežnou opatnosťou aktívne zisťoval konkrétne skutočnosti vedúceho k presvedčeniu, že je vlastníkom týchto nehnuteľností a disponoval návrhom na zápis do evidencie nehnuteľností, ktorého súčasťou bol aj vyvlastňovací súpis s tým, že zo strany žalobcov v 1/ až 9/ rade, resp. ich právnych predchodcov nebol spochybňovaný vo svojom vlastníckom práve oprávnené nemohol mať pochybnosti o tom, že titul vstupu do držby je dôvodný. Následne uplynutím desiatich rokov, teda dňa 18.10.1996 sa Slovenská republika ako žalovaný v 2/ rade stal vlastníkom tým, že nadobudol vlastnícke právo k týmto nehnuteľnostiam originálnym spôsobom. Podľa platnej právnej úpravy v roku 1986 vlastníctvo k veci, ktorá mohla byť v osobnom vlastníctve, nadobudol občan, ktorý ju mal nepretržite v držbe v trvaní desať rokov u nehnuteľnosti a s vecou nakladal ako so svojou a so zreteľom na všetky okolnosti bol dobromyseľný, že mu vec patrí. Tento právny stav v podstate platí doposiaľ a týmto subjektom je aj štát. Žalovaný 1/ nadobudol vlastnícke právo k týmto nehnuteľnostiam až neskôr, a to delimitačným protokolom zo dňa 03.11.2009 od Slovenskej správy ciest na základe rozhodnutia ministra dopravy pošt a telekomunikácií SR. V tom čase už žalovaný v 2/ rade bol vlastníkom týchto parciel.

53. Podľa § 129 ods. 1 Občianskeho zákonníka držiteľom je ten, kto s vecou nakladá ako s vlastnou alebo kto vykonáva právo pre seba.

54. Podľa § 130 ods. 1 OZ ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí je držiteľom oprávneným. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená

55. § 134

Vydržanie

(1) Oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov, ak ide o hnutelnosť, a po dobu desať rokov, ak ide o nehnuteľnosť.

(2) Takto nemožno nadobudnúť vlastníctvo k veciam, ktoré nemôžu byť predmetom vlastníctva, alebo k veciam, ktoré môžu byť len vo vlastníctve štátu alebo zákonom určených právnických osôb (§ 125).

(3) Do doby podľa odseku 1 sa započíta aj doba, po ktorú mal vec v oprávnenej držbe právny predchodca.

(4) Pre začiatok a trvanie doby podľa odseku 1 sa použijú primerane ustanovenia o plynutí premlčacej doby.

56. Pri posudzovaní otázky či je držba oprávnená alebo neoprávnená aj s ohľadom na žalovanými tvrdené a preukázané predpoklady, kedy naozaj existujú pochybnosti o ich existencii či pravdivosti, odvolací súd vychádzal z právnej domnienky oprávnenosti držby v zmysle ust. § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Táto sa vzťahuje na držbu, ktorá sa zakladá na objektívne akceptovateľnej dobrej viere držiteľa, že je vlastníkom veci založenej aspoň na predpokladanom právne relevantnom právnom titule. Takáto situácia v prejednávanej veci nastala, preto s poukazom na citované znenie Občianskeho zákonníka je nutné vychádzať z tejto tzv. vyvrátiteľnej právnej domnienky o oprávnenosti držby.

57. Oprávnená držba je faktické ovládanie veci alebo vykonávanie práva, ktoré je späté s vôľou nakladať s nimi ako so svojimi v dobrej viere, že držiteľovi veci alebo práva patria. Faktické ovládanie veci, na ktorej bola postavená pozemná komunikácia od roku 1986 podľa názoru odvolacieho súdu bolo preukázané i nesporné a pokiaľ sa žalovaný správal ako vlastník veci, teda že ju udržiaval, a to počas celej doby je nepochybné z toho vyvodiť, že bola tu jeho vôľa nakladať s vecou ako so svojou. (Porovnaj uznesenie NS ČR 22 Cdo 445/2007)

58. Vo vzťahu k otázke zachovania desaťročnej vydržacej doby, odvolací súd sa zaoberal aj existenciou predošlých konaní, ktoré iniciovali žalobcovia pri rovnakých parcelách, a tieto sa viedli pod sp. zn. 29C 332/2006, resp. 17C 334/2006 a v týchto konaniach žalobcovia nepokračovali a v dôsledku späťvzatia žaloby boli tieto zastavené. Tieto skutočnosti nič nemenia na uplynutí desaťročnej vydržacej doby, ktorá je predpokladom pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním.

59. Vzhľadom na tieto individuálne okolnosti prípadu, odvolací súd posudzoval tieto skutočnosti rozdielne ako napríklad v spore vedenom na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 2 Co 35/2025, kde bola deklarovávaným dôvodom pre vstup do držby hospodárska zmluva z roku 1971, ktorá sa týkala prevodu práva hospodárenia bez súčasnej existencie vyvlastňovacieho súpisu.

60. Vyššie uvedené skutočnosti sa rovnako vzťahujú aj na posúdenie odvolania žalobcov v 8/ a 9/ rade aj napriek skutočnosti, že súd prvej inštancie ich nárok zamietol z dôvodu priznaného uplatneného reštitučného nároku ich právnym predchodcom.

61. V rozhodnutí NS SR sp. zn. 5Cdo 511/2015 Najvyšší súd SR skúmal odvolacím súdom prípustnú dovolaciu otázku pomeru, tzv. všeobecného zákonodarstva a zákonodarstva reštitučného v prípade, v ktorom by mal byť daný reštitučný dôvod podľa § 6 ods. 1 písm. p) zákona o pôde, teda prevzatie veci bez právneho dôvodu. K danej otázke dovolací súd uviedol, že pomer vzťahu reštitučných zákonov a všeobecných právnych predpisov bol už riešený viacerými rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR a dospeli v nich k zhodnému právnomu názoru, že reštitučné zákony, aj keď majú vo vzťahu k Občianskemu zákonníku povahu lex specialis, nevylučujú možnosť, v prípade, ak sa zistí, že ustanovenia lex specialis nemožno na daný prípad uplatniť, domáhať sa ochrany vlastníckeho práva podľa Občianskeho zákonníka (žalobou na určenie vlastníctva, žalobou na vydanie veci a prípadne inou).

62. Súd konštatuje, že s poukazom na tieto ustanovenia právni predchodcovia žalobcov splnili podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva, keďže predmetná parcela bola pridelená výmerom o

vlastníctve pôdy z 07.04.1948. Zároveň je nesporné, že žalobcovia (okrem niektorých) nežiadali o nápravu krívd postupom podľa reštitučných predpisov, no nie je vylúčená možnosť domáhať sa ochrany vlastníckeho práva aj žalobou o určenie vlastníctva.

63. Odvolací súd k námietke žalovaných poukazuje na všeobecné princípy inštitútu vydržania:

Vydržanie je originárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva na základe dlhodobej dobromyseľnej držby veci. Účelom vydržania je zjednotenie faktického stavu, v rámci ktorého sa oprávnený držiteľ veci vzhľadom ku všetkým okolnostiam domnieva, že je jej vlastníkom, so stavom právnym, pri ktorom sa držba veci stane súčasťou výkonu vlastníckeho práva. Vydržanie súčasne odstraňuje právnu neistotu spojenú s vadami alebo nedostatkom nadobúdacieho titulu, ak oprávnený držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti nemohol o týchto vadách vedieť alebo sa, naopak, mohol domnievať, že nadobúdací titul riadne existuje. Vydržanie tiež predstavuje určitú výnimku z nepremlčateľnosti vlastníckeho práva (§ 100 ods. 2 OZ). Samotným nevykonávaním síce vlastnícke právo nikdy nezaniká, ak však k tomu pristúpi dlhodobý výkon oprávnenej držby zo strany inej osoby, dôjde vydržaním k zániku vlastníctva u pôvodného vlastníka a k jeho vzniku u vydržateľa. Tým, že je vydržanie originálnym spôsobom nadobudnutia vlastníctva, sa posilňuje aj postavenie vydržateľa ako vlastníka. Ten totiž neodvodzuje svoje vlastnícke právo od svojho predchodcu a nedopadá na neho uplatňovanie zásady „nemo plus iuris ad alium transferre potest, quam ipse habet“ (nikto nemôže previesť na iného viac práv, ako sám má). Táto skutočnosť má svoj význam najmä v tých prípadoch, keď vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nebolo dôsledne zapisované do verejných registrov, čo sa mohlo následne prejavíť zápisom duplicitného vlastníctva a s tým spojenými ťažkosťami pri preukazovaní vlastníctva u právnych predchodcov.

„Aj keď Občiansky zákonník explicitne neupravuje všeobecný spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam od nevlastníka iba na základe dobrej viery nadobúdateľa, s výnimkou vydržania nemožno bezvýnimočne tvrdiť - ako to konštatovali všeobecné súdy - že samotná absencia vlastníckeho práva prevodcu (dominum auctoris) povedie automaticky k neplatnosti zmluvy o prevode vlastníckeho práva. V tomto smere musí dôjsť aj k určitému posunu v doterajšej judikatúre ústavného súdu v riešení otázky „nemo plus iuris“ (I. ÚS 50/2010) o nové interpretačné závery či vývoj sociálnej reality najmä v zmysle zásadnej ochrany tej osoby, ktorá robila právny úkon s dôverou v určitý - jej druhou stranou prezentovaný skutkový stav. Navyše, ak bol potvrdený údajmi z verejnej štátom vedenej evidencie a najmä, keď ho potom aprobuje aj príslušný orgán verejnej moci [kataster nehnuteľností, súd a pod.]. Princíp dobrej viery chrániaci účastníkov súkromnoprávných vzťahov je jedným z kľúčových prejavov princípu právnej istoty odvíjajúceho sa od princípu právneho štátu. Nadobúdateľovi vlastníckeho práva, pokiaľ toto právo nadobudol v dobrej viere, musí byť poskytovaná široká ochrana, pretože v opačnom prípade by si nikdy nemohol byť istým svojim vlastníctvom, čo by bolo v rozpore s poňatím materiálneho právneho štátu (porovnaj aj R 14/2009). Otázkou dobrej viery takého nadobúdateľa vlastníckeho práva sa tak všeobecné súdy musia vždy riadne zaoberať pri jeho spochybňovaní treťou osobou.

Ústavný súd z hľadiska poskytnutia ústavnoprávnej ochrany musí tak postaviť na rovnakú úroveň vlastnícke právo pôvodného vlastníka a nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti novým nadobúdateľom na základe jeho dobrej viery. Tým sa dostávajú do vzájomnej kolízie obidve ústavné hodnoty - princíp ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa (princíp dobrej viery, dôvery v akty štátu a právnej istoty v demokratickom právnom štáte) a princíp ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka (princíp nemo plus iuris ad alium transfere potest quam ipse habet, t. j. nikto nemôže previesť na iného viac práv, než koľko sám má). Pokiaľ však nemožno zachovať maximum z obidvoch základných práv (čo platí aj pre tento prípad), treba prihliadnuť na princíp všeobecnej spravodlivosti, keď je nutné zvažovať všeobecné súvislosti tohto typu kolízie základných práv, ako aj individuálne okolnosti konkrétneho rozhodovaného prípadu. Vyššie riziko má niesť nedbalý vlastník než nadobúdateľ v dobrej viere, pretože tento nie je schopný sa nijako dozvedieť o tom, ako vec opustila vlastníkovu sféru a dostala sa na list vlastníctva prevodcu po zákonom určenom správnom (katastrálnom) konaní. K rovnakým záverom došla aj naša predvojnová judikatúra či neskoršia jurisprudencia (rozhodnutie č. 10750 - „poctivé nadobudnutie nahradzuje len nedostatok vlastníctva predchodcu, nie však ostatné podmienky platnej zmluvy.“, či rozhodnutie č. 9836 alebo Luby, Š. Nadobudnutie vlastníctva od nevlastníka. Výber z diela a myšlienok. Bratislava: Iura edition, 1998, s. 449), ako aj zahraničná právna úprava (napr. čl. 1153 talianskeho Codice civile, maďarský občiansky zákonník, 5. Kniha, 2. časť, titul V, kapitola IX, čl. 5:39, alebo komentár k čl. 169 civilného kódexu Poľskej republiky, C. H. Beck 2014, s. 366, či k § 367 rakúskeho občianskeho práva, Springer Verlag, 2010 Wien, s. 133, alebo Tégl, P.: Niektoré teoretické problémy nadobudania od neoprávneného, Právni rozhledy č. 10/2009, s. 344, či „Spôsob, akým vec opustila sféru vplyvu vlastníka, ako kritérium dôležité pre ochranu nadobúdateľa pri nadobúdaní od

neoprávneného“, Právni rozhledy č. 4/2016, s. 120n. a pod), preto ústavný súd nevidí dôvod sa k nim opäť neprihlásiť a prevziať ich tak, že ak sťažovateľ pri nadobudnutí nehnuteľností evidovaných v katastri nehnuteľností konal v dobrej viere v konštitutívny akt štátu (v tomto prípade dvojnásobný - opatrenie konkurzného súdu a rozhodnutie o povolení vkladu), mal by požívať ústavnú ochranu. Obdobnou problematikou sa zaoberal aj Ústavný súd Českej republiky (napr. III. ÚS 415/15 op.) a v ostatnom náleze sp. zn. III. ÚS 247/14 z 28. januára 2016 zhrnul svoju doterajšiu judikatúru s jasným záverom o originárnom spôsobe nadobudnutia vlastníckeho práva dobromyseľným nadobúdateľom, ktorému treba poskytnúť ústavnoprávnu ochranu, ak odvodzoval svoje vlastnícke právo k nehnuteľnostiam evidovaným v katastri nehnuteľností od právneho úkonu, ktorý by bol neskôr posúdený hoci aj absolútne neplatným. Nevyhnutným predpokladom pre tento originálny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva je dobrá viera nadobúdateľa, ktorú sú všeobecné súdy povinné dôsledne posúdiť s ohľadom na individuálne okolnosti každého prípadu. Potom už zistenie, že osoba bola v dobrej viere, zakladá poskytnutie ochrany jej vlastníckemu právu. Ústavný súd sa domnieva, že toto pravidlo možno použiť aj pre riešenie skutkovo podobných prípadov na území Slovenska, lebo nám dáva rozumný zmysel na usporiadanie celej matérie, pri rovnakom právnom základe (č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v platnom znení).“ (Ústavný súd SR, I. ÚS 549/2015)

64. Súd sa zaoberal ochranou vlastníckeho práva žalovaných, a to s poukazom na nimi namietané dôvody vydržania. Predpokladom poskytnutia takejto ochrany je v prvom rade existencia spôsobilého predmetu vydržania, čo nie je u pozemku sporné, nadobúdacieho titulu vstupu do držby, jej oprávnenosti a nepretržitosti počas zákonom stanovenej doby, teda 10 rokov. V skutkovom opise tohto rozsudku boli spomínané rozhodnutia, ktorým sa zapisovalo vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam. Na základe týchto predložených listinných dôkazov mal súd za to, že prvým právnym titulom, od ktorého by bolo možné skúmať oprávnenosť a dobromyseľnosť držby predmetnej nehnuteľnosti zo strany právnych predchodcov žalovaných je žiadosť o zápis do EN, ktorého prílohou je vyvlastňovací súpis doručený Geodézii dňa 17.10.1986. Aj keď v zásade platí, že nikto nemôže previesť viac práv, než má sám, nemožno vylúčiť situáciu, keď proti princípu ochrany práva pôvodného vlastníka bude pôsobiť princíp ochrany dobrej viere nového nadobúdateľa. Dobrá viera však musí byť pri tom hodnotená veľmi prísne, pričom poskytnutie ochrany dobromyseľnému nadobúdateľovi sa s prihliadnutím na individuálne okolnosti posudzovanej veci musí javiť ako spravodlivé.

65. O dobrú vieru ide vtedy, ak nadobúdateľ nehnuteľnosti ani pri vynaložení potrebnej opatrnosti, ktorú možno od neho s ohľadom na okolnosti a povahu prípadu požadovať nemal, prípadne nemohol mať dôvodné pochybnosti o tom, že v skutočnosti subjektu, ktorý ako nositeľ určitého práva je zapísaný v katastri nehnuteľnosti, takéto právo nesvedčí. Len samotná skutočnosť, že štát bol zapísaný ako vlastníak nehnuteľností sama o sebe nemohla založiť dobrú vieru právnych predchodcov žalovaných, že štátu svedčí aj platný právny titul, na základe ktorého je jeho vlastnícke právo v evidencii nehnuteľnosti zapísané. Pod bežnú opatrnosť, ktorú bolo možné od nich požadovať je nutné zahrnúť požiadavku aktívneho zistenia konkrétnych skutočností vedúcich k presvedčeniu, že štát disponoval platným nadobúdacím vlastníckym titulom. Táto skutočnosť podľa názoru odvolacieho súdu je splnená tým, že prílohou predmetnej žiadosti bol aj vyvlastňovací súpis a výkaz výmer, ktorý sa týkal parcel parcellé číslo XXX/X a XXX/X, pričom jeho súčasťou bol aj geometrický plán vyhotovený dňa XX.XX.XXXX, ako aj výkaz výmer, kde je uvedené, že predmetné parcely boli zapísané na LV č. X v k. ú. M. a zároveň bol tam pripojený výkaz výmer a vyvlastňovací súpis. Z uvedeného súpisu (č. I. 50 spisu) sú uvedené vyvlastnené časti z parcel a zároveň je pripojený výpis z evidencie nehnuteľností a následne hospodárske zmluvy týkajúce sa preberajúcej organizácie. Podľa názoru odvolacieho súdu všetky tieto listinné dokumenty aj pri prísnom posudzovaní presvedčenia nadobúdateľa týchto nehnuteľností obstoja, nakoľko jedná sa o geometrický plán overený príslušným strediskom geodézie a rovnako tak všetky tieto listiny s názvom, že sa jedná o vyvlastňovací súpis boli vyhotovené v tom čase organizáciami zodpovednými za vedenie evidencie nehnuteľností. Napriek skutočnosti, že tieto kroky v podstate vykonávali štátne orgány v súčasnosti nie je možné dospieť k záveru, že celý tento vtedy platný postup príslušných orgánov mohol vzbudiť akékoľvek pochybnosti o dobromyseľnosti nadobúdateľa týchto nehnuteľností. Tento vykonával následne výstavbu cestnej komunikácie v meste F., takže nemohlo ísť prípadne o postup, ktorý by mohol vyvolať akúkoľvek pochybnosť v danom čase a mieste (nešlo o postup fyzickej osoby konajúcej z vlastnej iniciatívy). Tieto skutočnosti odvolací súd hodnotil aj z pohľadu princípu právnej istoty, kedy žalobcovia sa obrátili na súd v roku 2015, teda 23 rokov po uplynutí lehôt v zmysle prijatých reštitučných zákonov, ktoré mali napraviť krivdy z obdobia nedemokratického zriadenia v bývalom Československu. Práve inštitút vydržania je inštitútom, ktorý je rozhodujúcim pre

zachovanie princípu právnej istoty a pokiaľ platný Občiansky zákonník vyžaduje a vyžadoval desaťročnú nepretržitú oprávnenú držbu pri nehnuteľnostiach, aj keď jej vlastnícke právo je nepremiľčateľné, zároveň sa nadobúda originálnym spôsobom, teda vydržaním. Na tejto parcele bola postavená v 80. rokoch cestná komunikácia, teda v danom prípade nešlo o pozemok, ktorý by bol aj po rozpade jednotného roľníckeho družstva slúžil na prevádzkovanie poľnohospodárskej výroby, kedy objektívne vlastníčtvo ťažšie môže spozorovať zmenu prípadného vlastníctva len zápisom v katastri nehnuteľností. To, že na pozemku je postavená cestná komunikácia je podľa názoru odvolacieho súdu očividnou skutočnosťou, ktorú by mal bdely a opatrný vlastníčtvo spozorovať minimálne v priebehu plynutia vydržacej doby. Pri tomto výklade spornej otázky, podľa názoru odvolacieho súdu je zachovaný aj princíp spravodlivosti, kedy nepochybne bol daný nárok žalobcov na priznanie náhrad podľa reštitučných predpisov, o čom svedčí skutočnosť, že niektorí právni predchodcovia prídelcov boli úspešní pri uplatňovaní reštitučných nárokov pri rovnakých pozemkoch. Nepochybne bola daná zákonom reálna možnosť domáhať sa nápravy vzniknutej krivdy.

66. Z týchto dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že vznesená námietka vydržania zo strany žalovaných 1/ a 2/ nebola správne posúdená súdom prvej inštancie. Žalovaní 1/ a 2/ sa stali vlastníckmi predmetných nehnuteľností napriek skutočnosti, že právny úkon, od ktorého odvíjal svoje vlastnícke právo štát ako právny predchodca žalovaných 1/ a 2/ bol domnelým titulom nadobudnutia vlastníckeho práva. Následne však zo skutkového stavu vyplýva, že tieto nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom konania, prestali byť v užívaní Jednotného roľníckeho družstva a na základe následných úkonov došlo k zápisu vlastníckeho práva pre štát, ktorý prostredníctvom svojich organizácii aj skutočne a fakticky vykonával oprávnenia vlastníka nad týmito nehnuteľnosťami, ktoré sú zastavané cestnými komunikáciami. Z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že na základe právne neúčinnnej konfiškácie predmetnej parcely v prospech Československého štátu však časť parcely mp č. XXX/X bola prevedená na štát, a to na Riaditeľstvo diaľnic W. zmluvou zo dňa 29.08.1986, respektíve 07.08.1986. Práve táto skutočnosť podľa názoru odvolacieho súdu mohla aj pri bežnej opatrnosti, ktorú možno vyžadovať od každého subjektu vzhľadom na povahu prípadu vyvolať dôvodné presvedčenie subjektu zapísaného na liste vlastníctva, že mu táto nehnuteľnosť patrí. Oprávnená držba spravidla spočíva na skutkovom omyle, keď sa oprávnený držiteľ domnieva, že bol urobený určitý právny úkon, hoci tomu tak nebolo, no práve táto skutočnosť je podstatou inštitútu vydržania ako originálneho spôsobu nadobudnutia vlastníckeho práva. Pokiaľ teda právny predchodca žalovaných bol oprávneným držiteľom, na základe týchto skutočností sa oprávnené mohol domnievať, že je aj vlastníckom veci a neprerušene užíval predmet vydržania počas vydržacej doby, nadobudol vlastnícke právo vydržaním. Odvolací súd má za to, že aj keď dobromyseľnosť držiteľa musí byť posudzovaná aj z objektívneho hľadiska, právny predchodca žalovaných s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu a vzhľadom na v tom čase bežnú prax v Československej republike, že subjekty štátu nadobúdali nehnuteľnosti do svojho vlastníctva, s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu preto nemohli mať pochybnosti o tom, že užívajú nehnuteľnosť, ktorá im nepatrí aj s poukazom na skutočnosť, že jedná sa o pozemok zastavaný cestnou komunikáciou. Oprávnená držba sa teda môže opierať aj o domnelý právny dôvod (titulus putativus). Pokiaľ aj judikatúra súdov sa vyvíjala tak, že prídelové výkazy boli titulom pre nadobudnutie vlastníctva a vyvlastnenie z roku 1958 je ničotný právny akt, je z hľadiska posúdenia dobrej viery právnickej osoby zrejmé, že toto nemohla zistiť, a preto objektívne aj pri prísnom hodnotení bolo v dobrej viere pri užívaní pozemkov.

67. Otázku bežnej opatrnosti vlastníka odvolací súd posudzoval vo svetle rozhodovacej činnosti vyšších súdnych autorít - rozhodnutie NS SR 6Cdo71/2011.

68. V tejto situácii na strane žalobcov je zjavná absencia legitímneho očakávania, pokiaľ je ich nečinnosť trvajúca niekoľko desaťročí.

69. Z uvedeného vyplýva, že súd prvej inštancie pri aplikácii podústavného práva zvolil takú variantu jeho výkladu, v dôsledku ktorého neoprávnené uprednostnil žalobcov pred iným ústavou chráneným právom žalovaných. Ide o princíp dôvery v správnosť súdno-správnych rozhodnutí (čl. 1 ods. 1 ústavy), na základe ktorých im vo vzťahu k predmetnému pozemku, hoci by to bolo aj v rozpore s vtedajšou zákonnou úpravou (ide najmä o náležitosti príloh týkajúcich sa vyvlastnenia, ktoré boli podkladom pre zápis do evidencie nehnuteľností v roku 1986), vzniklo vlastnícke právo zápisom do evidencie nehnuteľností, v spojení s uplynutím desaťročnej nerušenej vydržacej doby. Tento postup by bol v rozpore so základným princípom právneho štátu, a to princípom právnej istoty v spoločenských vzťahoch.

70. Nemožno neuznať žalobcom, že procesy kontrahovania počas doby socializmu boli najmä v súvislosti s podcenením významu pôdy a jej hodnoty také, že pritom vznikali krivdy z pohľadu majetkových práv. Práve za tým účelom aspoň niektoré z krívd sa zákonodarca rozhodol napraviť, pretože nie všetky krivdy je možné odstrániť (zákon č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách alebo zákon č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku).

71. Všetky krivdy sa odstrániť ani nedajú a je logické, že zákonodarca v záujme právnej istoty stanovil reštitučné dôvody, určil reštitučné zákonné pravidlá na definitívne zastabilizovanie dotknutých spoločenských vzťahov z minulosti. Isteže všeobecné predpisy sú stále aktuálne, no tieto musia byť aplikované aj z pohľadu zachovania práv ďalších subjektov v prospech, ktorých bol vykonaný zápis vlastníckych práv a ktorí aj reálne a fakticky predmetné nehnuteľnosti dlhodobo užívali.

72. Právnym posúdením veci treba považovať činnosť súdu spočívajúcu v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávne právne posúdenie veci nemožno preto vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu. V danej veci došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu zo strany súdu prvej inštancie, a to nesprávnym vyhodnotením inštitútu vydržania.

73. Otázku konfliktu medzi zmiernením majetkových krívd spáchaných komunistickým režimom a ochranou vlastníctva novonadobudnutým subjektom riešil vo svojich rozhodnutiach aj Európsky súd pre ľudské práva napr. v sťažnosti Pincová a Pinc proti Českej republike, sťažnosť 36548/97, kedy v bode 58 odôvodnenia svojho rozhodnutia z 05.11.2002 uviedol:

58. Soud připouští, že obecný cíl restitučních zákonů, tedy zmírnění některých majetkových křivd spáchaných komunistickým režimem, představuje legitimní cíl a prostředek ochrany zákonnosti právních vztahů a socio-ekonomického vývoje země. Zároveň ale soudí, že je nutné toto provádět tak, aby zmírňování předchozích křivd nezpůsobovalo nové nepřiměřené křivdy. Za tímto účelem by měla právní úprava umožňovat brát ohled na okolnosti každého jednotlivého případu tak, aby osoby, jež nabyly svého majetku v dobré víře, nebyly nuceny nést břemeno odpovědnosti státu, který kdysi tento majetek zkonfiskoval.

74. Z uvedeného je zřejmé, že Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje okrem iného aj to, aby ďalšie subjekty, ktoré nadobudli predmetný majetok v dobrej viere neniesli neprimeranú záťaž za nesprávny postup štátu. Aj vo svetle tejto premisy odvolací súd posudzoval otázku dobromyseľnosti ďalšieho užívateľa tejto nehnuteľnosti.

75. Odvolací súd poukazuje aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý napríklad v rozhodnutí číslo 4014/2012 vo veci U. proti Slovenskej republike, ktorá je skutkovo podobná prejednávanej veci, dokonca aj pokiaľ sa týka katastrálnych území, ktoré boli predmetmi konania, súd okrem iného považoval sťažnosť za zjavne nedôvodnú a v bode 56 svojho odôvodnenia poukázal na to, že vo svetle článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru, sťažovateľ nemohol mať žiadne legitímne očakávania, a tým jeho vlastnícke nároky neboli chránené predmetným článkom Dohovoru.

76. Ani doplnenú argumentáciu žalobcov nepovažoval odvolací súd za takú, ktorá by preukazovala dôvodnosť ich právneho názoru. Pokiaľ sa týka rozhodnutia Veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1V Obdo 2/2020 k uvedenému odvolací súd uvádza, že právne závery tohto rozhodnutia nemožno vzťahovať na prejednávany prípad, nakoľko skutkové okolnosti, na základe ktorých rozhodoval Veľký senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sú odlišné od prejednávanej veci. Vo veci Veľkého senátu išlo o obchodno-právny spor, ktorý sa týkal prevodu nehnuteľnosti v rámci vykonávania konkurzu. Už zo samotných skutkových okolností je teda zřejmé, že predmetné rozhodnutie nie je aplikovateľné v tejto veci. Rovnako namietané rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I.ÚS 510/2016 zo dňa 19.01.2021 vychádza z odlišnej skutkovej situácie, nakoľko v prejednávanej veci išlo o konštatovanie absolútnej neplatnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva

z dôvodu, že išlo o tzv. prepadný záloh, kedy v prípade nesplnenia úveru zo strany žalobcov bol veriteľ oprávnený uspokojiť sa ponechaním si vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam bez ohľadu na výšku dlžnej sumy. Z uvedeného je zrejmé, že skutkové okolnosti veci, ktorou sa zaoberal Ústavný súd Slovenskej republiky, na závery ktorého žalobcovia poukazovali, nemožno aplikovať na prejednávanú vec.

77. Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci (§ 255 ods. 1 CSP).

78. Odvolací súd z dôvodu zmeny rozhodnutia rozhodoval aj o náhrade trov konania na súde prvej inštancie (§ 396 ods. 2 CSP).

79. Výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa (§ 257 CSP).

80. V sporových konaniach sa ohľadom náhrady trov konania uplatňuje tzv. zásada úspechu, t.j. strane, ktorá mala vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov proti neúspešnej strane. Úspech vo veci sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku rozhodnutia, ktorým sa vo veci rozhodlo. O plný úspech žalobcu vo veci ide vtedy, ak sa výrok meritórneho rozhodnutia zhoduje so žalobným petitom, t.j. ak sa jeho žalobe vyhovel v plnom rozsahu. Strana, ktorá mala plný úspech vo veci, má nárok na náhradu všetkých účelne vynaložených trov proti strane, ktorá vo veci úspech nemala.

81. Výnimkou pri rozhodovaní o trovách konania je ust. § 257 CSP, ktorého účelom je umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením moderačného absolučného práva. Je výrazom skutočnosti, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kauzistický, aby postihol celú rozmanitosť života, právo sa dotvára sudcovským výkladom v medziach ustanovených všeobecnými podmienkami uvedenými v zákone, za splnenia ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru o náhrade trov konania, než by plynuli z použitia všeobecných zásad náhrady trov konania. Civilný sporový poriadok vyžaduje pre realizáciu tohto sudcovského moderačného práva, aby v danom prípade išlo o výnimočné okolnosti a dôvody hodné osobitného zreteľa. Jednou zo skupín prípadov, v ktorých aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy, sú prípady charakteristické sociálnym aspektom, ktorý vystupuje do popredia vtedy, keď povinná strana sporu nemôže uhradiť náhradu trov konania z dôvodov, ktoré sama nezavinila alebo ich môže uhradiť len s veľkými ťažkosťami. V takýchto prípadoch súd zohľadňuje osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery oboch strán, prihliadne na postoj strán v konaní a prípadne iné okolnosti. Môže tak dospieť k záveru o úplnom nepriznaní trov konania úspešnej strane alebo o nepriznaní čiastočnom, a to práve s ohľadom na intenzitu preukázaných dôvodov hodných osobitného zreteľa (viď. uznesenie Ústavného súdu SR z 08.12.2011, sp. zn. II. ÚS/563/2011).

82. Ako z uvedeného vyplýva, v sporovom konaní sa povinnosť nahradiť trovy konania spravuje predovšetkým zásadou úspechu v konaní (§ 255 CSP). Aplikácia ust. § 257 CSP prichádza do úvahy v prípadoch, keď síce sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania podľa § 255 CSP, súd však dôjde k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Výnimočnosť pritom môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach u strán sporu. Pritom rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP sa nesmie javiť ako neprímeraná tvrdosť voči subjektom konania a nesmie odporovať dobrým mravom. Judikatúra konštatuje, že ustanovenie § 257 CSP nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie, ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednáwanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Uvedené ustanovenie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadať kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania (pozri uznesenie NS SR z 28.01.2010, sp. zn. 2M Cdo/17/2009).

83. Odvolací súd rovnako považoval za dôvodné sa stotožniť s výrokom o trovách konania, kedy súd prvej inštancie výrokom IV. náhradu trov konania sporovým stranám nepriznal, pričom poukazuje na odôvodnenie v bode 27. V danom prípade za dôvody hodné osobitného zreteľa možno považovať aj okolnosti prípadu, a to, že vývoj judikatúry v riešení skutkovo obdobných vecí prešiel vývojom, ktorý poukázal na to, že je nutné brať do úvahy špecifiká každého prípadu. Vzhľadom na tieto okolnosti vo veci je podľa názoru odvolacieho súdu spravodlivé, aby si strany sporu niesli výdavky samostatne a tento záver platí aj pre rozhodnutie o trovách odvolacieho konania.

84. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).